

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE
asupra proiectului ordinului Agenției Relații Funciare și Cadastru cu privire
la aprobarea Regulamentului privind atestarea registratorilor

I.EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

Proiectul de act normativ este elaborat de către Agenția Relații Funciare și Cadastru.

Potrivit autorului, necesitatea elaborării proiectului prenotat a fost dictată de modificările și completările ce au fost operate la Legea nr. 1534-XIII din 25.02.1998 cadastrului bunurilor imobile prin Legea nr. 291-XVI din 19.12.2008 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. În urma acestor modificări și completări a apărut necesitatea elaborării Regulamentului privind atestarea registratorilor, care activează în cadrul Întreprinderii Specializate în Cadastru și oficiile cadastrale teritoriale.

Concluzii și recomandări: *În nota informativă autorul face referire la condițiile ce au impus elaborarea proiectului, principalele prevederi și fundamentarea economico-financiară.*

Considerăm că argumentele expuse de autorul proiectului justifică pe deplin necesitatea elaborării proiectului.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului.

Concluzii: *În nota informativă autorul menționează că pentru implimentarea prevederilor din proiectul prenotat nu vor fi necesare mijloace financiare ale bugetului public național, sau cheltuieli din partea persoanelor fizice și juridice.*

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Concluzii: *Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea unor interese/beneficii de grup sau individuale în detrimentul interesului public.*

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standardele anticorupție

Concluzii: *Proiectul nu vine în contradicție cu standardele anticorupție naționale sau internaționale.*

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Potrivit pct. 11 lit. d) din proiectul Regulamentului privind atestarea registratorilor (în continuare proiectul Regulamentului), conducătorul oficiului cadastral teritorial în care activează registratorul supus atestării participă, după caz, la ședința Comisiei de atestare.

Concluzii și recomandări: Formularea „după caz” de la pct. 11 lit. d) din proiectul Regulamentului este una ambiguă deoarece nu sunt menționate în mod expres și nici nu pot fi deduse cazurile când la ședința Comisiei de atestare va participa conducătorul oficiului cadastral teritorial în care activează registratorul supus atestării.

Recomandăm a menționa în mod expres cazurile când la ședința Comisiei de atestare va participa conducătorul oficiului cadastral teritorial în care activează registratorul supus atestării sau excluderea formulării „după caz” de la pct. 11 lit. d) din proiectul Regulamentului.

Potrivit pct.12 lit. b) din proiectul Regulamentului și pct. VI din fișa de atestare, anexa nr. 1 la proiectul Regulamentului, Comisia de atestare urmează să examineze concluziile și recomandările conducătorului oficiului cadastral teritorial și ale altei persoane împuternicite.

Aceeași sintagmă (“altă persoană împuternicită”) se folosește și la pct. 12 lit. d) din proiectul Regulamentului.

Concluzii și recomandări: Nu este clar cine este persoana împuternicită care va prezenta concluziile și recomandările sale referitoare la registratorul supus atestării sau care va fi audiată de către Comisia de atestare.

Recomandăm autorului proiectului să precizeze cine este persoana împuternicită, în afară de conducătorul oficiului cadastral teritorial, care va prezenta concluziile și recomandările sale referitoare la registratorul supus atestării sau care va fi audiată de către Comisia de atestare ori excluderea sintagmei “ori/sau ale altei persoane împuternicite/ altă persoană împuternicită” de la pct.12 lit. b) din proiectul Regulamentului, pct. VI din fișa de atestare, anexa nr. 1 la proiectul Regulamentului și pct. 12 lit. d) din proiectul Regulamentului.

Potrivit pct. 12 lit. d) din proiectul Regulamentului Comisia de atestare audiază persoana supusă atestării și, după caz, șeful oficiului sau altă persoană împuternicită.

Concluzii și recomandări: Formularea „după caz” de la pct. 12 lit. d) din proiectul Regulamentului este una ambiguă deoarece nu este clar în ce cazuri Comisia de atestare va audia șeful oficiului sau altă persoană împuternicită.

Recomandăm specificarea cazurilor când va fi audiat șeful oficiului sau altă persoană împuternicită de către Comisia de atestare, sau excluderea sintagmei „după caz” de la pct. 12 lit. d) din proiectul Regulamentului.

La pct. 12 lit. e) din proiectul Regulamentului se folosește sintagma “după caz”.

Concluzii și recomandări: Formularea “după caz” de la pct. 12 lit. e) din proiectul Regulamentului este una ambiguă deoarece nu este clar în ce cazuri Comisia de atestare va examina opiniile conducătorilor subdiviziunilor Întreprinderii Specializate în Cadastru în privința persoanei supuse atestării.

Recomandăm specificarea cazurilor când urmează a fi examinate opiniile conducătorilor subdiviziunilor Întreprinderii Specializate în Cadastru în privința persoanei supuse atestării sau excluderea sintagmei “după caz” de la pct. 12 lit. e) din proiectul Regulamentului.

La pct. 13 din proiectul Regulamentului se menționează că secretarul Comisiei de atestare este numit, de regulă, dintre colaboratorii Direcției resurse umane.

Concluzii și recomandări: Formularea “de regulă” presupune și existența unei excepții când secretarul comisiei de atestare nu este numit dintre colaboratorii Direcției resurse umane. Nu este însă clară excepția când secretarul Comisiei de atestare nu este numit dintre colaboratorii Direcției resurse umane.

Recomandăm autorului proiectului să indice exact în proiect din care subdiviziune va fi secretarul comisiei de atestare sau să se excludă sintagma “de regulă” de la pct. 13 din proiectul Regulamentului.

La pct. 31 din proiectul Regulamentului se menționează că proba scrisă, de regulă, durează o oră astronomică.

Concluzii și recomandări: Formularea “de regulă” este una ambiguă deoarece nu este menționată și excepția când proba scrisă poate dura mai mult de o oră astronomică.

Recomandăm a menționa concret durata pentru proba scrisă sau să se excludă sintagma “de regulă” de la pct. 31 din proiectul Regulamentului.

Potrivit pct.32 din proiectul Regulamentului aprecierea probelor scrise se face de către comisia de verificare, instituită la decizia comisiei de atestare, compusă din 3 membri.

Concluzii și recomandări: La pct. 32 din proiectul Regulamentului nu se precizează dacă acești 3 membri ai comisiei de verificare sunt și membri ai comisiei de atestare.

Recomandăm autorului proiectului să precizeze dacă comisia de verificare este formată din membrii Comisiei de atestare, dacă nu să completeze proiectul Regulamentului cu normele respective.

2. Conflicte ale normelor de drept

La pct. 9 lit. d) din proiectul Regulamentului se menționează că Întreprinderea Specializată în Cadastru întreprinde acțiuni de examinare și soluționare a

contestațiilor adresate de registratorii atestați. Potrivit pct. 41 din proiectul Regulamentului contestațiile privind organizarea, desfășurarea și rezultatele atestării se depun la Agenția Relații Funciare și Cadastru. La pct. 42 din proiectul Regulamentului se menționează că Agenția Relații Funciare și Cadastru desemnează membrii comisiei de contestație.

Concluzii și recomandări: *Prevederea de la pct. 9 lit. d) din proiectul Regulamentului se contrazice cu cea de la pct. 41 și 42. Astfel nu este clar cine va examina contestațiile adresate de către registratorii atestați.*

Ținând cont de faptul că atestarea registratorilor este efectuată de către Comisia de atestare creată prin ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru, recomandăm ca examinarea și soluționarea contestațiilor privind organizarea, desfășurarea și rezultatele atestării să se efectueze de către Comisia de contestație creată de către Agenția Relații Funciare și Cadastru și nu de către Întreprinderea Specializată în Cadastru. În acest context recomandăm autorului proiectului excluderea lit. d) de la pct. 9 din proiectul Regulamentului.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

La pct. 25 din proiectul Regulamentului se face trimitere la Legea privind combaterea corupției și protecționismului.

Concluzii și recomandări: *Norma de trimitere menționată reprezintă un factor de coruptibilitate deoarece se face trimitere la un act normativ abrogat.*

Legea nr.900-XIII din 27.06.1996 privind combaterea corupției și protecționismului a fost abrogată la data intrării în vigoare a Legii nr.90-XVI din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției.

Recomandăm autorului a face trimitere doar la actele normative în vigoare și respectiv în cazul pct. 25 din proiectul Regulamentului a face trimitere la Legea nr.90-XVI din 25.04.2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției.

La același punct recomandăm autorului a face trimitere în mod expres la actele normative care prevăd restricțiile și exigențele stabilite față de registrator la exercitarea obligațiilor de serviciu cu arătarea categoriei juridice a actului, titlul, care include numărul și data emiterii sau numai categoria juridică și numărul actului dacă astfel se exclude orice confuzie.

La pct. 47 din proiectul Regulamentului se face trimitere la Regulamentul cu privire la desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de registrator în oficiile cadastrale teritoriale anexa nr.4 la Hotărîrea Guvernului nr.1030 din 12.10.1998 despre unele măsuri privind crearea cadastrului bunurilor imobile.

Concluzii și recomandări: *Conform pct.1 din anexa la proiectul hotărîrii de Guvern pentru modificarea Hotărîrii Guvernului nr.1030 din 12.10.1998, „Regulamentul cu privire la desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de registrator în oficiile cadastrale teritoriale, conform anexei nr.4.” se substituie prin textul Regulamentul privind modul de desfășurare a concursului pentru ocuparea funcției de registrator, conform anexei nr. 4”.*

Astfel, recomandăm autorului proiectului să facă trimitere la Regulamentul privind modul de desfășurare a concursului pentru ocuparea funcției de

registrator și nu la Regulamentul cu privire la desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de registrator în oficiile cadastrale teritoriale.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

La pct. 27 din proiectul Regulamentului se folosește abrevierea “ect” referitor la acele cazuri când atestarea poate avea loc înainte de termen la inițiativa conducerii întreprinderii.

Concluzii și recomandări: *Abreviatura “etc” reprezintă un factor de coruptibilitate deoarece nu menționează în mod exhaustiv acele cazuri când atestarea poate avea loc înainte de termen la inițiativa conducerii întreprinderii.*

Astfel se lasă la discreția conducerii Întreprinderii Specializate în Cadastru de a alege orice motiv pentru a efectua atestarea registratorului înainte de termen.

Recomandăm a menționa în mod expres și exhaustiv acele cazuri când atestarea are loc înainte de termen sau excluderea abreviatului “etc”

La pct. 34 din proiectul Regulamentului se folosesc sintagmele “motive întemeiate” și “motive neîntemeiate”.

Concluzii și recomandări: *Sintagmele “motive întemeiate” și “motive neîntemeiate” reprezintă un factor de coruptibilitate, deoarece nu stabilesc criteriile potrivit cărora un motiv poate fi considerat ca fiind întemeiat sau neîntemeiat. Astfel se lasă la discreția Comisiei de atestare să considere un motiv întemeiat sau neîntemeiat.*

Întru excluderea factorului de coruptibilitate respectiv recomandăm a menționa criteriile în baza cărora un motiv va putea fi apreciat ca fiind întemeiat sau neîntemeiat.

La pct. 35 din proiectul Regulamentului se folosește abrevierea “ect” cu referire la criteriile în baza cărora se apreciază activitatea registratorului.

Concluzii și recomandări: *Abreviatura “ect” de la pct.35 din proiectul Regulamentului este un factor de coruptibilitate deoarece nu sunt menționate în mod exhaustiv toate criteriile în baza cărora se apreciază activitatea registratorului. Astfel se lasă la discreția membrilor Comisiei de atestare de a alege criteriile în baza cărora să aprecieze activitatea registratorului.*

Pentru excluderea factorului de coruptibilitate respectiv recomandăm menționarea expresă și exhaustivă a acelor criterii în baza cărora se apreciază activitatea registratorului.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Concluzii: *În prezentul proiect nu au fost atestate careva cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor statuate prin proiect.*

6. Acces limitat la informație, lipsa transparenței

Concluzii: *În proiectul prenotat nu se atestă o lipsă sau un caracter inadecvat al normelor referitor la accesul la informație sau transparența informațională.*

7. Lipsa, insuficiența mecanismelor de control

Concluzii: *În proiectul prenotat nu se atestă o lipsă sau insuficiență a mecanismelor de control.*

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Concluzii: *În proiectul prenotat nu se atestă careva lacune în ceea ce privește responsabilitatea și sancțiunile pentru încălcarea prevederilor proiectului.*

Alte obiecții

La pct.3 din proiectul Regulamentului se folosește expresia “în înțelesul prezentei metodologii”.

Prezentul proiect nu este o metodologie ci un Regulament ce se referă la procedura de atestare a registratorilor. Recomandăm autorului excluderea expresiei “în înțelesul prezentei metodologii” pentru evitarea confuziilor privind caracterul proiectului.

La pct. 3 lit. d) din proiectul Regulamentului se menționează că atestarea presupune și activitatea de soluționare a eventualelor contestații. Până a fi soluționate contestațiile urmează a fi examinate. Astfel, *recomandăm ca înainte de cuvântul “soluționarea” să fie inclus și cuvântul “examinarea”.*

La pct. 5 din proiectul Regulamentului se menționează că atestarea registratorilor se exercită de către Comisia de atestare. *Art. 12 alin. (6) din Legea nr. 1543-XIII din 25.02.1998 cadastrului bunurilor imobile prevede că atestarea se efectuează de către o comisie constituită din reprezentanți ai Agenției și ai Ministerului Justiției. Astfel, ținând cont de prevederea respectivă, recomandăm substituirea sintagmei “se exercită” cu cea de “se efectuează”.*

Întru respectarea principiului coerenței actului normativ prevăzut la art. 4 lit. a) din Legea nr. 317-XV din 18.07.2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, *recomandăm autorului să expună prevederea de la pct. 5 din proiectul Regulamentului după pct.6 iar prevederea de la pct. 7 după pct. 12 din proiectul Regulamentului. Astfel se va asigura succesiunea logică a ideilor și coerența reglementării.*

La pct. 11 din proiectul Regulamentului se folosește abrevierea “oficiului”.

Potrivit art. 46 alin. (8) din Legea nr. 317-XV din 18.07.2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea lor în text, la prima folosire.

Astfel, recomandăm autorului proiectului ca la prima folosire a sintagmei „oficiului cadastral teritorial” (pct. 10 lit. a) din proiectul Regulamentului) să menționeze că în continuare se va folosi abrevierea „oficiului”.

La pct. 11 lit. c) se menționează că printre atribuțiile conducătorului oficiului cadastral teritorial în care activează registratorul supus atestării este întocmirea referinței registratorului și după semnarea ei de către registrator de a o remite Direcției resurse umane.

Referința este o informație pe care o dă cineva cu privire la situația unei persoane. Astfel, nu este clară necesitatea perfectării referinței pe numele registratorului supus atestării, atâta timp cât caracterizarea registratorului supus atestării se face în fișa de atestare (Anexa nr.1 la proiectul Regulamentului).

Recomandăm excluderea lit. c) de la pct.11 din proiectul Regulamentului.

La pct. 12 din proiectul Regulamentului se folosește expresia „Comisia de atestare a registratorului”. Aceiași sintagmă este folosită la pct.13 din proiectul Regulamentului.

Comisia de atestare este constituită nu doar pentru atestarea unui singur registrator. Astfel, *recomandăm excluderea cuvântului „registratorului” după sintagma „Comisia de atestare” de la pct. 12 și 13 din proiectul Regulamentului.*

La același punct se menționează numărul membrilor Comisiei de atestare (11 membri) însă nu se precizează câți membri sunt reprezentanți ai Agenției Relații Funciare și Cadastru și câți membri ai Comisiei de atestare sunt reprezentanți ai Ministerului Justiției.

Conform art. 12 alin. (6) din Legea nr. 1543-XIII din 25.02.1998 cadastrului bunurilor imobile atestarea se efectuează de către o comisie constituită din reprezentanți ai Agenției și ai Ministerului Justiției.

Recomandăm autorului proiectului a preciza câți din cei 11 membri ai Comisiei de atestare sunt reprezentanți ai Agenției Relații Funciare și Cadastru și câți membri sunt reprezentanți ai Ministerului Justiției.

În redacția actuală a pct.19 din proiectul Regulamentului se înțelege că raportul secretarului sau al unui membru al Comisiei de atestare este prezentat după ce au fost audiate persoanele invitate la ședință.

Pentru a fi clar că raportul este prezentat înainte de audierea persoanelor invitate la ședință propunem expunerea pct.19 în următoarea redacție: Procedura de atestare începe cu raportul secretarului sau al unui membru al Comisiei care a studiat în prealabil actele prezentate pentru atestare după care urmează audierea persoanelor invitate la ședință.

La pct. 20 lit. d) din proiectul Regulamentului se menționează drept etapă a procedurii de atestare a registratorilor verificarea capacității de exercițiu a atribuțiilor de registrator din punct de vedere medical.

La pct.22 din proiectul Regulamentului se folosește sintagma “exercitarea atribuțiilor de registrator” iar la pct. 24 sintagma “capacitatea de exercitare a atribuțiilor de serviciu”.

Prin capacitate de exercițiu se înțelege aptitudinea persoanei de a dobândi prin fapta proprie și de a exercita drepturi civile, de a-și asuma personal obligații civile și de a le executa (art.19 din Codul Civil).

Ținând cont de cele menționate mai sus recomandăm expunerea pct. 20 lit. d) din proiectul Regulamentului în următoarea redacție: verificarea capacității de a-și exercita atribuțiile de registrator din punct de vedere medical.

La pct. 25 lit. c) din proiectul Regulamentului se menționează că efectuarea controlului se pune în seama vicedirectorului probleme generale a Întreprinderii, Direcției resurse umane și conducătorului oficiului.

În redacția actuală a pct. 25 lit c) din proiectul Regulamentului nu este clar ce se are în vedere prin “vicedirector probleme generale a întreprinderii”. Probabil s-a avut în vedere “vicedirectorul pe (pentru) probleme generale a întreprinderii”.

Recomandăm autorului a reformula sintagma respectivă pentru a fi clar cine este responsabil de efectuarea controlului.

După pct. 25 din proiectul Regulamentului în loc de cap. IV se folosește la numerotare litera b).

Recomandăm substituirea literei “b)” cu cifra romană “IV”.

La pct. 29 din proiectul Regulamentului se menționează că lista registratorilor cărora li se va aplica procedura de atestare și graficul atestării se aduce la cunoștință, contra semnătură, fără a preciza cui urmează a fi adusă la cunoștință.

Probabil se au în vedere registratorii ce urmează a fi supuși atestării. Astfel, recomandăm a preciza cui urmează a fi aduse la cunoștință lista registratorilor cărora li se va aplica procedura de atestare și graficul atestării.

La pct. 30 din proiectul Regulamentului se menționează că la fișa de atestare ce urmează a fi prezentată Direcției resurse umane se anexează certificatul privind capacitatea de a-și exercita atribuțiile din punct de vedere medical.

Recomandăm autorului proiectului excluderea sintagmei “privind capacitatea de a-și exercita atribuțiile din punct de vedere medical” iar după cuvântul “certificatul” să introducă sintagma “medical de sănătate”.

La pct.42 din proiectul Regulamentului considerăm oportun a prevedea mai întâi instituirea Comisiei de contestație de către Agenția Relații Funciare și Cadastru și apoi menționarea numărului membrilor acesteia.

Potrivit pct.43 lit. b) din proiectul Regulamentului contestația urmează să conțină, după caz, postul vacant de registrator pentru care a candidat persoana ce depune contestația.

Proiectul Regulamentului se referă la atestarea registratorilor deja angajați și nu la cei care candidează pentru funcția de registrator.

Recomandăm excluderea lit. b) de la pct. 43 din proiectul Regulamentului.

La pct. 44 din proiectul Regulamentului se folosește abrevierea “Comisia”.

Potrivit art. 46 alin. (8) din Legea nr. 317-XV din 18.07.2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea lor în text, la prima folosire.

Astfel, recomandăm autorului proiectului ca la prima folosire a sintagmei „Comisia de contestație”(pct.42 din proiectul Regulamentului) să se menționeze că în continuare se va folosi abrevierea „Comisia”.

La același punct se menționează că în cazul în care Comisia de contestație constată încălcarea regulamentului, urmează să adopte măsurile necesare pentru restabilirea drepturilor participantului.

Considerăm incorectă folosirea termenului de “participant” odată ce proiectul se referă nu la concursul de ocupare a postului de registrator ci la atestarea registratorilor. Astfel considerăm oportună substituirea cuvântului “participantului” cu cel de “registratorului supus atestării”.

La capitolul Dispoziții finale cifra romană IV urmează a fi substituită cu cifra V deoarece urmează capitolul V nu IV.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr. 47 din 03.05.2007, de către

Cupcea Valeriu,
Inspector al Secției Drept Privat,
Direcția Legislație și Expertiză Anticorupție
la 22.04.2009